List 19. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 11. maja 1900.

Politični oddelek.

Novi vihar.

Z obstrukcijo se je začelo novo zasedanje našega državnega zbora in zdaj ni prav nobenega dvoma več, da ostane tudi to zasedanje brezuspešno in neplodno, da državni zbor ne bo ničesar delal in ničesar storil, dasi krvavi naša država iz sto in sto ran.

Kar so Čehi toliko časa obljubovali, s čimur so toliko časa grozili, to se je sedaj uresničilo. Čehi so začeli obstrukcijo in sicer prav energično in brezobzirno, ne meneč se za to, da jih njihovi sedanji zavezniki vsi zapuste in ne boječ se absolutizma, s katerim preti ministerstvo, niti grožnje dunajskih antisemitov, da dvignejo ulico proti Čehom. Češka obstrukcija je dejstvo in gotovo je, da se je notranja kriza ž njo silno poostrila.

Čehom ni zameriti njih obstrukcije. Ne prihaja jim od srca. Kriva je jedina in sama vlada, da so se oprijeli tega orožja. Merodajni krogi so pred nemško obstrukcijo brezpogojno kapitulirali in s tem priznali, da gre v naši državi nasilstvo pred pravico. Preklicali so jezikovne naredbe, s katerimi se je dalo Čehom samo to, kar jim gre po ustavi in po zakonu, uveljavili so zopet krivico, ker je to zahtevala nemška obstrukcija in s tem sonkcijonirali obstrukcijo samo. Kar je bilo Nemcem prav, kar se je pri Nemcih poplačalo, to mora biti tudi dovoljeno češkemu narodu.

Ako je vladi in drugim merodajnim krogom resno na tem, da bi nastale zopet normalne razmere v državi, zakaj niso ničesar storili, da poravnajo Čehom storjeno krivico in jim dajo zadoščenje za storjeno jim žaljenje?

Ne dvomimo, da si želi vlada normalnih razmer, ali želi se jih na stroške Čehov in drugih slovanskih narodov, zakaj pred vsem ji je na tem, da zagotovi nemškemu narodu v državo prvenstvo in nadvlado.

Smer notranje politike je naperjena zoper slovanske narode in je dobila svoj blagoslov te dni v Berolinu. Potovanje cesarja Franca Jožefa v Berolin je z bengalično lučjo osvetila vodilno idejo vse naše notranje politike.

Nekaj let sem ni bilo razmerje mej našo državo in mej Nemčijo nič kaj prijazno. Od tedaj, ko je bil naš cesar potoval v Moskvo in se je raznesel glas, da se je tamkaj doseglo neko ožje porazumljenje mej Avstrijo in Rusijo, je bilo razmerje mej Berolinom in Dunajem močno napeto. Tedaj je oživelo staro nasprotje mej našo državo in Prusko. Badenijeva „Reichswehr“ je tedaj obujala senzacijo s svojimi napadi na Nemčijo, tako da je bil Badeni prisiljen svoje lastno glasilo javno zatajati. Tedaj se je že streljalo s kanoni, katerim krogljam je sledila prava dinamitna bomba v obliki odgovora, ki ga je dal grof Thun na interpelacijo zastran iztiranja Slovanov iz Nemčije. Duhoviti dr. Kramař je tedaj zapisal lepo frazo, primerjaje trozvezo s preigranim luksusklavirjem in ko je še vojni minister v delegaciji zahteval, naj se naknadno odobri, da je brez vednosti parlamenta porabil 30 milijonov za vojaške namene, ni pa hotel povedati, zakaj in čemu, tedaj je bil ves svet jedin v tem, da je struna, ki je vezala Dunaj z Berolinom, počila in da skušajo merodajni krogi iz tega vzroka pritegniti slovanske zastopnike pod vladno okrilje, tembolj, ker je bilo jasno, da se iz Nemčije podpihuje pangrmansko gibanje v naši državi.

Ta kurs se je do cela premenil. Cesarjev obisk v Berolinu, napitnice ki so bile izrečene pri ti priliki, kažejo, da je Berolin zopet zadovoljen z Avstrijo, da je naša država zopet obnovila staro odvisnost od Berolina, da se je zopet dala okovati v spone trozveze a da je s to zunanjo politiko spravljen tudi ves ustroj notranje politike v soglasje, da je prišel zopet v veljavo stari zistem centralizacije in germanizacije, kar vidimo na svoje oči.

V tem sistemu je tudi iskati vzroka, da vlada neče omogočiti Čehom opustitev obstrukcije, če tudi razpade

vsled nje jedino možna parlamentarna večina, ker vodilo njene politike je, storiti samo to, kar je Nemcem všeč.

Zdaj pač še niso umestne kombinacije, kakšen bode uspeh češke obstrukcije, bo-li samo § 14. stopil na mesto parlamenta ali pade ministerstvo ali za njim celo parlamentarizem. Vse krije še tema, čutimo samo jedno, da je vsa notranja politika korenito zavožena, da so se nad našo monarhijo začeli maščevati stari grehi in da padamo v neki kaos.

Za Španijo je pač na vrsti Avstrija!

Deželni zbor kranjski.

14. seja dne 3. maja.

Začetkom seje je deželni predsednik odgovoril na interpelacijo v zadevi razširjenja ljubljanske gimnazije in zgradbe posebnega poslopja. Povedal je, da se gimnazija s prihodnjim letom razširi in tudi poslopje zanjo zgradi.

Zajedno je pojasnil, da je okrajni glavar v Postojni glede škode, ki jo je toča prouzročila na Vipavskem, postopal po njegovem nazoru povsem pravilno.

Zbornica je potem sprejela predlog Pfeiferjev glede protokoliranja malih obrtnikov in trgovcev ter po poročilu poslanca Murnika dovolila „Glasbeni Matici“ še 1200 K redne podpore in 2000 K izredne. Dramatičnemu društvu se je dovolilo posojila 6000 K. (Poročevalec Hribar).

Razne prošnje učiteljskih društev v zadevi plač, ustanovitve meščanskih šol itd. so bile za sedaj odklonjene. (Poročevalec Višnikar).

Odobril se je proračun normalnošolskega zaklada, ki izkazuje potrebščine 935.866 K, pokritja pa 48.190 K. Na Kranjskem je nastavljenih 628 učiteljskih oseb.

A ustanovitvi kmetijske šole na Gorenjskem je poročal vitez Langer. Sklenilo se je, ustanovitvi v zgornjem delu Gorenjske tako šolo in naročilo deželnemu odboru, da izvrši vse dotične priprave.

Odobril se je zakon o preložitvi deželne ceste mej Litijo in Šmartnim. (Poročevalec Povše).

Zakonski načrt glede zgradbe vodovoda v Novem mestu, za katerega bo dežela plačala 148.800 K, je bil odobren. (Poročevalec dr. Papež).

Poslanec Murnik je poročal o prošnji občine ljubljanske glede vračanja potresnih posojil. Sklenilo se je prositi vlado, da jemlje kar mogoče ozir na prošnjo za odpis ali olajšave, da raztegne vračanje na 20 let in odpiše za ta čas obresti, da odpiše ljubljanski občini posojenih 50.000 gld. ter preloži vračanje posojila 450.000 gld. do l. 1915.

Po poročilu poslanca Hribarja se je za vodovod v Kranju zagotovilo podpore 25 % od svote 570.000 K.

Koncem seje je poslanec Kalan interpeliral radi postopanja okrajnega glavarstva v Kranju radi vodovodnih obravnav v Tržiču.

15. seja dne 4. maja.

Začetkom seje je bil sprejet nujni predlog, naj se naroči deželnemu glavarju, da sporoči cesarju čestitke vojvodine kranjske povodom njegove 70letnice.

O proračunu je poročal poslanec Hribar. O njem se je razvila daljša deloma politiška debata. Govorili so poslanci Luckmann, Hribar, Božič, Povše, Lenk, Schwegel, Šubic, dr. Schaffer, Murnik in drugi.

Potrebščina znaša 3,044.339 K, pokritje 375.813 K. Primanjkljaja je 2,668.526 K. V pokritje tega nedostatka se bo pobirala: *a*) 40 % doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa; *b*) samostojna naklada od likerja in poslajenih pijač po 30 K od hektolitra in od drugih žganih tekočin 30 K od hektoliterske stopinje; *c*) naklado od piva po 2 K od hektolitra in *d*) 40 % priklada na direktne davke. Računa se, da bo država od osebnega davka plačala deželi 76.000 K, ostali nedostatek pa se pokrije iz blagajnice.

Odobrila so se potem razna poglavja letnega poročila deželnega odbora.

Pri tej priliki je poslanec Hribar predlagal, naj se vlada pozove, da pri prihodnjem ljudskem štetju zapisuje naradnost, ne občevalnega jezika. Ta predlog se je odkazal upravnemu odseku.

Po nasvetu deželnega odbora je bilo potem sklenjeno, da se ne odpravijo dijete deželnih poslancev.

Mlekarski zadrugi v Ledinah se je dovolila 1200 K brezobrestnega posojila. (Poročevalec dr. Majaron).

Ljubljanski občini se je dovolilo najeti 30.000 K državnega brezobrestnega posojila. (Poroč. Murnik).

Po dolgi debati je bil končno sprejet predlog, da se občina Draga izloči iz kočevskega okraja in priklopi ribniškemu

Koncem seje je poslanec Pfeifer ugovarjal, da se na dnevni red prihodnje seje postavi razprava o deželnem kulturnem svetu. Po dolgi burni debati je bil sprejet nujni predlog dr. Tavčarja, da se v prihodnji seji vrši ta razprava.

16. seja dne 5. maja.

V tej seji je bilo po dolgi formelni in nekoliko krajši splošni razpravi sklenjeno, da se začne razprava o zakonu glede ustanovitve deželnega kulturnega sveta. V to debato je posegel tudi poslanec Murnik, ki je podal obširno sliko o delovanju in o uspehih kmetijske družbe.

Katoliški poslanci se specijalne debate niso udeležili — poročal je grof Barbo — in so z glavarjem vred bili ves čas odsotni.

Zbornica je potem odobrila novi zakon o uredbi zrastvene službe (poročevalec Lenarčič), in sprejela Hribarjev predlog glede ljudskega štetja na kar se je z običajnimi Slava-klici na cesarja zaključilo zasedanje.

Politični pregled.

Državni zbor. — V torek dne 8. t. m. se je sešel državni zbor in tisti dan se je pokazalo, da je dr. Herold govoril golo resnico, ko je zagrozil: Ako za razveljavljenje jezikovnih naredb ne dobimo do 5. maja zadoščenja, poiskali si ga bomo sami. Čehi niso dobili zadoščenja in zato so koj v prvi seji začeli z obstrukcijo. Za sedaj so obstruirali na ta način, da so predlagali naj se o vsaki peticiji, ki so predložili — in teh peticij je blizu 3000 — glasuje po dvakrat imenoma. S tem so v prvih dveh sejah popolnoma izhajali. Dunajski krščanski socijalisti so proti češki obstrukciji burno demonstrovali, tako da se je morala v prvi seji izprazniti galerija. Sploh se kaže, da hočejo na Dunaju vzdigniti maso proti Čehom, kar bi zamoglo provzročiti najnevarnejšo protireakcijo na Češkem. Vlada je v torek predložila svoje načrte za uredbo jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem. Ministerski predsednik Körber je imel pri tej priliki govor, v katerem je povdarjal, da hoče vlada napraviti mir. ker je ta potreben že z ozirom na financijelno stanje države. potem pa zagrozil, da se bo vladalo absolutistično, ako bi državni zbor ne model funkcijonirati, Čehov ta grožnja ni ustrašila. Odgovorili so nanjo s tako krepko obstrukcijo, da zbornica niti do dnevnega reda ni mogla priti. Nihče ne dvomi, da hočejo Čehi nadaljevati obstrukcijo vsaj toliko časa da ali pade ministerstvo, ali pa se parlament razpusti. V sredo so tudi že listi naznanjali, da se razpusti parlament takoj, ko bode končano zasedanje delegacij tako, da bi se nove volitve vršile že v nekaj tednih.

Zasedanje delegacij se začne v soboto dne 12. t. m. Vršilo se bode v Budimpešti, a vse kaže, da bo letos posebno burno. Češki listi naznanjajo, da se bo jako energično obračunalo z ministrom zunanjih del grofom Goluchowskim, ki vpliva na vse notranje politične zadeve. Tak obračun je toliko potrebnejši, ker kaže cesarjevo potovanje v Berolin, da je nastal zopet enkrat popoln prevrat v vsi politiki naše države in sicer prevrat, ki je naperjen proti slovanskim narodom.

Stranke in češka obstrukcija. — Češki klub se je odločil za brezobzirno obstrukcijo, dasi je v njegovih vrstah mnogo mož, ki se z njo nikakor ne morejo sprijazniti. Ti — na čelu jim stojita dr. Žaček, ki vodi moravske Staročehe in dr. Engel, ki je odstopil od načelstva kluba, ker se je sklenila obstrukcija — nečejo sodelovati pri obstrukciji in bodo ostali pasivni. Stranke umirajoče desnice so vsi proti Čehom: Poljaki, nemška katoliška stranka, Hrvati — izvzemši pravaše — Slovenci, Maloruski in češki veleposestniki. Ti bi pač želeli ohraniti desnico, toda Čehi si ne dajo nič več rok vezati. V četrtek se je sešla parlamentarna komisija desnice morda zadnjikrat. Sedaj še ni znan izid te seje. Če je soditi po tem, kar se čuje, ni mislit, da se doseže kako porazumljenje in desnica razpade. Nemške stranke so seveda kar divje radi češke obstrukcije in bi rade z desnico izposlovale premembo opravilnika. V ta namen je dr. Kathrein že podal samostojen predlog, do čigar izvršitve pa je pot še jako dolga.

Knežji kongres v Berolinu. — V soboto in v nedeljo se je mudil avstrijski cesar v Berolinu. Kar se je tam godilo, to kaže, da je mej Avstrijo in Nemčijo zavladalo najtesnejše prijateljstvo, kakoršnega še nikdar bilo ni. Na tem sestanku se je trozveza obnovila in popolnila, a francoski listi pravijo, da tako, da je propadajoča Avstrija postala nekak privesek procvitajoče Nemčije.

Francija. — Pri občinskih volitvah v Parizu je socijaliste, radikalce in židovske republikance zadel pri občinskih volitvah hud udarec. Nationalisti, monarhisti in konservativci so koj pri prvi volitvi dobili 22 mandatov, dočim so jih imeli doslej le dvoje, a pri ožjih volitvah jih dobe še nekaj. Sedaj vladajočim strankam je začelo odklenkovati.

Vojna v južni Afriki. — Angleška armada prodira s čudovito hitrostjo proti severu bojišča. Po dolgih in skrbnih pripravah je maršal Roberts z vso svojo armado šel od Blomfonteina nad Bure. Ti so pri Tabanchu in Vynburgu imeli močne pozicije, a morali so jih zapustiti, umaknili so se čez reko Vaal. Tam je bil v soboto večji boj, vsled katerega so se Buri morali zopet umakniti. Robertsova armada je prestopila reko Vaal. To pomeni, da so Buri pregnani iz Oranjske in da je angleška armada stopila na transvaalska tla. Za Angleže je to jako velik uspeh. Dosegli so ga brez posebnega boja. Odločitev pride zdaj, ko bodo poskusili zavzeti Pretorijo, a bati se je, da so Buri izgubljeni.

Obrtnija.

Kranjska mlinska obrt.

(Iz govora deželnega poslanca I. Lenarčiča v deželnem zboru kranjskem.

(Dalje).

Kranjska mlinska industrija se je v zadnjem času, vporabljaje svojo lego, bližino morja in druge okolnosti, zlasti pa obile vodne sile, ki so ji na razpolago, začela polagoma razvijati in upati je bilo, da na tej poti tudi ostane in da bo kot taka lep vir dohodkov za bližnjo in daljno okolico in tudi za državo in deželo. Da pa more mlinska industrija uspevati, treba je, da je ona v tako veliki meri zasnovana, da more porabljati tiste tarifne olajšave, ki so z večjim prometom združene. Refakcijske tarife pridejo v poštev le tedaj, ako se neka gotova množina določene tvarine prepeljava do določenih mest. Če se tista množina ne doseže, potem je tudi mlin navezan na to, da se on poslužuje pri svojih kalkulacijah le onih tarifov, ki so za majhne množine v veljavi in ko ne omogočujejo, da bi mogel konkurirati, se v lastni deželi ne.

Kakor vam vsem dobro znano, se v naših alpinskih deželah ne pridela toliko žita, da bi to žito zadostovalo za domače potrebe, marveč so te alpinske dežele in med temi zlasti Kranjska navezane na to, da dobivajo tuje žito, katero porabijo za svoje potrebe.

O priliki, ko se je v deželnem zboru razpravljalo vprašanje o skladiščih ali „Lagerhäuser“, takrat sem imel priliko opozarjati na to, da je ves promet s kranjskim žitom znašal približno 300 vagonov, med tem ko je bilo pripeljanega tujega žita v deželo 3000 vagonov. Danes so se razmere nekoliko predrugačile. Danes prodaja Kranjska še manj svojega žita, kakor tedaj, in tujega žita imamo danes, lahko rečem, najmanj 5000 vagonov v deželi. In če upoštevamo, da je to kranjsko žito, ki naklada in odklada v naši deželi, poleg pšenice še sestavljeno iz drugih žit, potem se lahko reče, da komaj 100 vagonov pride na pšenico, med tem ko tujega, ogerskega žita ogromno množino zavzema le pšenica.

Opazuje se splošno, da se ves promet žita od vzhoda proti zahodu pomika. V našem cesarstvu opazujemo to, da se širne vzorne pokrajine v obili meri pe-

čajo s pridelovanjem žita, zlasti pšenice in izvažajo svoje blago, katerega doma ne porabijo, v tostransko državno polovico, da se to blago tukaj predela v moko, deloma da služi za eksport. V kolikor so ona mlinska podjetja, ki so bližji vira tega žita, na boljšem, kakor ona, ki so bolj oddaljena od teh virov, je razvidno iz tega, da znaša moka, ki se je izdelala iz žita, približno 75 % proti vsej množini, kar se je sploh zmlevalo. Če torej mora tostranska industrija večjo množino surovine (tukaj žita) prevažati v primeri z množino konečnega izdelka, kakor pa onostranska, potem je onostranska državna polovica v tem oziru mnogo na boljšem, kakor naša.

Ta razlika znaša približno 21 % od tarife v škodo naši industriji nasproti ogerski. Seveda proti temu ni mogoče nič storiti, kajti tu so krajevne razmere vzrok. Ali ogerska mlinska obrt je poleg ravnokar omenjene okolščine še v nekem drugem oziru mnogo na boljšem in sicer je na boljšem v tem oziru, ker se pri prevažanju žita oziroma moke od ogerskih mlinov direktno uporabljajo refakcijski tarifi takoj pri kartiranju, med tem ko se v Cislajtaniji to ne dogaja, ampak mora dotični podjetnik plačati polno voznino po normalni tarifi in šele ko je gotova množina žita pripeljana na končni kraj, do katerega veljajo refakcijske tarife, potem se mu šele diferenca izplača. Če se to postopanje preračuni na tarife, znaša to približno 13 % v škodo naši mlinski industriji nasproti ogerskim mlinom. To je gotovo enostransko postopanje in oškodovanje 13 % od tarifov tako veliko, da se mora uvažati in odločilni faktorji naj bi delovali na to, da naša industrija v bodoče ne bo več toliko oškodovana, marveč naj bi se povsod enako postopalo.

Če si ogledamo, kako se žito in žitni izdelki premikajo v naši državi, vidimo, da se v ogerskih pokrajinah ob rekah Donav in Tisa promet prične ter se premika proti zahodu in jugozahodu. Prometne naprave so v tem oziru nekoliko nasproti prišle raznim producentom oziroma industrijalcem, ker so jim za gotove črte dovolile določene refakcijske tarife, brez ozira na to, ali se je dotično žito oziroma moka naložila v začetku črte ali šele kasneje, na progi torej dalje proti zahodu.

Tako je južna železnica črte Budapešta—Nagy—Kanisza, Komárom—Székestfehervár—Szombathely—Gelse proti Trstu določila samo eno končno ceno in je vse jedno na kateri postaji se na tej črti žito ali moka nalaga. (Dalje sledi).

Govedoreja.

(Dalje.)

Na to so se k tretjemu vprašanju izrazili sledeči nasveti:

Poslanec Lenarčič: Licencovalna komisija naj ostane tako sestavljena, kakor jo doslej določa zakon. Premembe, da bi se jemali veščaki iz dotičnega sodnega okraja, niso umestne, ker si oni nakopljejo sovraštvo doma, če so strogi v izvršbi naloga, česar pa se pri tujih komisijskih udih ni bati.

Poslanec baron Liechtenberg predlaga, da naj obstoji komisija iz okrajnega glavarja, iz okrajnega živinozdravnika in enega zaupnega moža, ki pa naj se ne vzame iz dotičnega okraja.

Poslanec grof Barbo predlaga, da naj bi okrajni glavar, kateremu je živinoreja malo znana, ne bil član komisije, katera naj obstoji iz okrajnega živinozdravnika, enega zaupnega moža, katerega imenuje deželni odbor, in sicer ne iz dotičnega sodnega okraja, ampak iz političnega okraja za vse sodne okraje in iz enega zvedenca, katerega imenuje kmetijska družba za vsaki sodni okraj posebej. Živinozdravnik bodi zajedno načelnik komisije.

Gospod J. Urbančič nasvetuje, da naj ostane pri dosedaj običajni sestavi komisije, in ker je večina proti temu predlogu.

K četrtemu vprašanju stavil je adjunkt Rohrman nasvet, da naj se licenciranje bikov vrši samo v glavnem kraju sodnega okraja, to pa osobito iz razloga, da se s tem doseže nekak pregled in izvrši poučna razstava plemenih bikov.

Temu so razni člani enkete ugovarjali, da to prozročuje prevelike stroške in težave živinorejcem, in da se je osobito gledé tega slišalo mnogo pritožb od strani živinorejcev. Deželnoodborski poročevalec pojasni potem na podlagi od okrajnih glavarstev došlih potnih načrtov za licencovanje, da se v tem oziru od leta do leta bolje vstreza želji in potrebi živinorejcev, ter da se licencovanje vrši ne le v glavnem kraju okraja, ampak kakor nanašajo potrebe in krajevne razmere, v štirih do petih, celo šestih krajih dotičnega okraja, tako da se omogočuje živinorejcem po kolikor le mogoče kratki poti dospeti do kraja licencovanja.

Enketa na podlagi teh pojasnil odkloni predlog adjunkta Rohrmana in glasuje za to, da ostani pri sedajnem postopanju glede določitve krajev za licenciranje.

Važno vprašanje je bilo peto glede naknadnega licencovanja, ker opravičene so bile pritožbe živinorejcev, da je tako naknadno licencovanje bilo doslej predrago.

V tem oziru je nasvet c. kr. deželne vlade vreden vpoštevanja, ker vstreza vsem potrebam in željam, katere so živinorejci doslej v tej zadevi izražali.

C. kr. deželna vlada nasvetuje: Okrajna glavarstva, oziroma mestni magistrat imata pravico tekom leta izdajati provizorne licencovalne liste na podlagi izjave okrajnega živinozdravnika, oziroma mestnega živinozdravnika; ti provizorni licencovalni listi imajo veljavo do redne licencovalne dobe.

Stroške za tako provizorno licencovanje, izvršeno le po živinozdravniku, ima poravnati lastnik bika, ako je

zahteval ogled, ki se ni mogel vršiti ob drugem uradnem opravilu živinozdravnika v dotičnem kraju

Z ozirom na to, da bo v večini slučajev mogoče živinozdravniku ogledati za začasno licencovanje oglašenega bika povodom njegovih drugih opravil in potov v dotičnem kraju, sme se računati, da bodo dosedanji nedostatki naknadnega licencovanje odstranjeni in zato se enketa soglasno izreče za navedeni od c. kr. vlade nasvetovani način naknadnega licencovanja.

Daljša razprava vršila se je pri šestem vprašanju.

Po sedajnem § 3. določeno je, da ima za potrebno število bikov plemenjakov skrbeti županstvo, stroški za nabavo bikov pa se porazdele na posamezne živinorejce.

Vlada priporoča, da se napravi poseben zaklad, v katerega bi se stekale vse kazni zaradi prestopkov zakona, potem takse za skoke, primanjkljej pa se pokrije iz občinske blagajne, torej kakor sleher na druga občinska potrebščina.

Po daljši razpravi, v kateri so se izražali pomisleki, ali je opravičeno, da se ta potrebščina pokrije iz občinskih dohodkov, katere skladajo vsi občinarji tudi taki, ki niso živinorejci, prav tako, ali bi ne kazalo, da se ti stroški porazdele na posamezne davčne občine izrekla se je enketa skoro soglasno, vpoštevaje veliko važnost govedoreje v naši deželi ter da tudi za druge potrebščine donašajo davkoplačevalci, ki nimajo naravnost koristi od dotične zadeve, in oziraje se na to, kako težavno je županstvu pobirati ta le na živinorejce porazdeljeni naklad, za nasvet c. kr. vlade. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

„Ali je možno delati na pr. . . . nu recimo iz pepela ali iz kakega druzega zelišča, vlitega na oglje“?

„Zlatarji pravijo, da je mogoče . . . ali jaz ne vem“.

„Ali verjamete vi, da je to mogoče“?

„Ne. Jaz mislim . . . Ne vem“.

„Vi ne verjamete. Hočete neumno odgovoriti“.

Balzamo bil je v zadregi in ni vedel kaj odgovoriti.

„Vi tega ne razumete, to vam verjamem. Po vašem je to mogoče? Zakaj torej, kadar vidite kmeta, metajočega tako v en dan s pestjo seme v zemljo — ga nimate za prismojenega! Vi veste, da nekaj izvanrednega velikega, tajnega sotvori svoje, stori svoje delo. Mesto tega razmetanega semena postane polje, pokrito z žitom, katero mu povrne njegovo seme desetkrat. To vi verujete zato, ker so naravne tajne, katerih si ne morete razjasniti, no katere se pa vsekakor nahajajo. Čemu torej nočete verjeti, da se uprav s temi tajnimi silami prirodinimi, kadar si jih prilastiš, more navaden smrtni iz treh zlatov razplavljenih v ognju, naredite na stotine in tisočine jednakih zlatov“?

„Kaj takega še jaz nikoli nisem videl, samo slišal sem o tem, oh, ko bi mogel vsaj enkrat to videti! vskliknil je vneto mladenič, potem posvetil bi vse svoje življenje temu, da bi osrečil tisoče revnih ljudij“!

„Prvemu verujem, drugemu ne verujem“, omenil je hladno neznanec. No, sicer pa ne gre za to! Če hočete postati moj učenec in naučim vas, da bodete znali pridelovati zlato tako, kakor kmet na polju žito? . . .

Balzamo je bil seve te ponudbe neizmerno vesel ter zagotavljal na vse pretege večno svojo hvaležnost, in da nikomur ne bode izdal skrivnosti.

„Vaših zagotovil ne potrebujem, meni je treba samo jednega: da se slepo pokorite mojim ukazom. Ali čutite v sebi toliko odločnosti, da izpolnite vse, kar vam zapovem“?

„Se ve da, stokrat“.

„Dobro. Izpolnite torej kar te dni prvo moje povelje. Idite torej v pristanišče in plačajte na ladji, ki čez teden dni odjadra v Aleksandrijo, voznino za dve osebi: za se in za me. Odpeljava se v Egipet“.

Mladenič se je vzravnal v svojem naslanjaču in malo zmeden molčal.

„Lejte vže prvi moj ukaz se bojite izvršiti“.

„V Egipet? . . . Bogme, to je strašna daljava! . . . Ne zamerite mi, ali jaz sem nehote zmočen . . . V Egipet . . . Ako bi dajali k bregonom Francije ali Španije. Toda v Egipet to je za božjo voljo čudno . . .“

„Potemtakem nimamo nič več drug z drugim govoriti. Pozno je uže in vi morate domov“.

„Ne, potrpite . . . Dajte mi prevdariti . . . hitel je mladenič.

„Tu ni nič za prevdarjati. Ali verjamete v to, kar govorim? Ali verujete vame in v mojo mogočnost — ali ne verujete? Če ne verjamete — nič ne škodi. Midva se razvideva, kakor sva se bila sešla. Ako pa verujete — kaj je vam potem v Egipet! Celi svet, ves ta mali planet, zemlja imenovan, sliši onemu, ki uporabi sebi v prid v njem skrite tajne in moči katerih ljudje ne poznajo . . . In tako pričakujem vašega odgovora — pojdete li z menoj v Egipet“?

„Pojdem“, odgovoril je Balzamo, no tiho, plaho, z jedva slišnim šepetom. In ko je izgovoril to besedo, si je mislil:

„Zakaj ne bi šel! Saj ni kraj sveta ta Egipt? Kakih štirinajst dni pota . . . Saj se zopet lahko vrnem. Kaj si hočem: med tem, ko bodem živel v Egiptu in to mogoče, da dalje nego leto dnij, poleže se tam v Palermi zloba zakladoiskatelje. Potem se bodem vrnil naravnost domov“.

V petih dneh po onem pogovoru sta Aljtotas in mladi njegov prijatelj stopila na odrinjajočo ladjo.

In šele med potoma, k bregovom najstaršega cesarstva, kjer je tekla, po besedah čarovnikovih in alhimikovih, zibelj vede, zvedel je mladenič ime novega svo-

jega prijatelja in učitelja, zvedel, da ta Aljtotas nima domovine, niti se ni nikdar rodil in nikdar ne umrje.

Ne samo jedno, a mnogo let trajalo je potovanje dveh prijateljev ali bolje rečeno, učitelja z učencem in naslednikom.

Nadarjeni Sicilijanec je bil iznajdba za Aljtotasa, kakor je bil istotako Aljtotas zaklad za umnega, zvedavega pa tudi zvitega Balzama.

Ves dostojni in nevarni Egipt, potem del Arabijske puščave, za tem Sirijo in vso Sveto deželo — vse sta bila potnika prepotovala.

Sredstva k življenju in potovanju dobival je Aljtotas ne z čarovnijami, ampak z delom. V Aleksandriji, a potem v Siriji prodal je skrivnost sestavljenja nove svetlo purpurove divne barve bogatim trgovcem. Včasi pa je kot zdravnik na čudežen način ozdravljal bolnike ter se ni branil mu zato ponujene plače.

No pri vsem tem pa sta oba neprenehoma marno delala in Aljtotas je podkril mlademu svojemu pomočniku v vso globočino svojega zares obširnega znanja v rudninstvu, zvezdoslovju, zdravilstvu, botaniki in posvetil ga celo v tako imenovano „naravno“ čarovnijo.

VII.

Minulo je deset let. Neki večer meseca listopada priropotala je skozi Trojanova vrata po cesti iz Tivoli v večno mesto elegantna kočija očividno imenitnega popotnika.

Večer je bil navzlic poznej jeseni jasen, topel in tih, kakoršni bivajo v drugih delih sveta, od Boga manj blagoslovljeuih, samo meseca velikega srpana. Večno mesto — Rim — hranitelj slavnih zgodovinskih dogodkov in poročil, polno velikovitih njihovih očividcev — divnih spomenikov ogrnilo se je v večerno meglo. Bližajoča se noč plazila se je kakor senca ter polagala tu pa tam črne svoje proge na velikovite cerkve — palače in vodomete, na tisoč letne triumfalne arke in kolonade. Bajno stari in slavni starec bogatinec Kolisej se je tudi bil ogrnil na pol v temo in le vrhne njegove arkade štrle mogočno po vrsti proti migljajočemu večernemu nebu, kjer je uže na desetine zvezd iskri na mesto skozi okna tega velikanskega granitnega obroča, kakor visečega iz neba na zemljo. In mogel bi starec Kolizej ponosno gledati na večno mesto z visočine ponosnega svojega veličanstva in bojeslovne starodavnosti, ali tam na nebu, dasi daleč, no kakor vštric njega vzrasla je druga granitna zgradba in dvigajoč v nebo veličastni kupol, vidna je za sto vrst daleč na okrog. Pravijo, da je ta zgredba cerkev sv. Petra, in da je to delo rok človeških in jednega človeškega genija. Toda težko je verjeti očem! Šele ko ga gledaš od blizu, — začutiš naenkrat s svetim strahom duha, položenega v to gromado in veruješ, da je uprav genij človeški, a ne slepa, brezzavestna elementna sila, ustvaril tega velikana v ime Božje.

In sedaj, ko se je večerni mrak uže zgostil v ozkih in krivih mestnih ulicah, potopilo se je tudi neobjetno vznožje tega hrama v nočni megli. No kupola in križ njegov se še kopljeta v nebeških modrinah sredi somračne tajnostne mizgotajoče svetlobe.

Tu na zemlji je noč, a tam pri njima, v višavah končuje še le dan.

Sedež svetega očeta, močnega poglavarja vsega katoliškega sveta in vladarja celega kraljestva, prebivališče na stotine duhovnih kongregacij, meniških bratovščin, mesto polno kardinalov, duhovnikov, menihov in romarjev iz vsega katoliškega sveta, mesto molitve in posta — spravljalo se je uže k počitku . . .

Kočija popotnikova se je premikala po pustih ulicah, le tu pa tam se je prikazal kak pozni potnik, ali so važno korakale nočne straže papeževe garde, v šlemih, z dolgimi sulicami, vnušiteljno bliščečimi na ramah . . . In povsod, kjer so šli mimo in jednoglasno kriknili dve tri besede, ugašale so luči na ulicah, v štacunah, v vratih, oknah, domov in hišic . . . Mestni prebivalci in zemljani meniškega mesta šli so radi — ne radi rano spat.

Kočija se je ustavila blizu trga Barberini pred dovolj velikim domom z ogromnimi železnimi vrati, nad katerimi je visela železna plošča s pozlačenim konjem . . . Ta krčma bila je po zunanjosti videti skromna, a sicer pa je bila najboljša v mestu.

V gostilni pri „Zlatem konju“ prenočevali so samo bogati popotniki. Vkljub obhodu straže, videle so se še tu iz oken luči. Krčmar bil je bržkone gostoljuben do papeževih vojakov. Iz kočije je stopil človek male rasti uže precej prileten, ter jel trkati z visečim na vratih železnim obročem.

Močen glas zagrnel je po celi ulici ter odmeval na trgu. Vrata so se takoj odprla in na pragu se je prikazal, zdehaje, hišni gospodar, držeč v roki bakreno svetilko s tremi jarko gorečimi in kadečimi plameni.

„Ali imate prazne sobe in hleve“? vprašal je starec, dasi star, no bodo na pogled.

„Imam. Imam . . . Ali za koga pa? Kdo ste? Odkod“?

„Za grofa Kaliostro, stotnika kraljevo španjske armade . . .“

Krčmar se je kmalu vzdramil in podvizal.

V petih minutah bil je ves dom, krčmarjeva družina in prisluga — vse je bilo na nogah.

Iz kočije stopil je polagoma zastaven in krasen mož srednje rasti, v lahkem črno svilenem plašču, z velikim, črnim, na stran pomaknjenim klobukom, za katerim je tičalo sivo, skoraj do ram segajoče pero. Izpod razpahnenega plašča se je videla vijolčasto svilena kamižola in temno lilovi kaftan z zlatim ovratnikom.

(Dalje sledi).

Razglas

o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1900.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi o ogledovanju živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem, in naj ji priloži:

1. izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
2. domovinski list,
3. šolsko spričevalo,
4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,
5. župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju,

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih stroških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojcev, morejo dobiti po 50 gld. podpore pri kmetijski družbi. Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

6. ubožni list,
7. potrdilo, da je že dve leti bil za kovaškega pomočnika.

Prošnje za vsprejem v podkovsko šolo naj se do 15. junija l. 1900. pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra l. 1900.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra: brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Nauk v podkovski šoli je brezplačen, učenci morejo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski sobi.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznij, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesovnih, zatorej naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,
predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer: 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisanem vodstvu do dne 15. junija t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 2. maja 1900.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški.

Novice.

— **Osebne vesti.** Zapovednik 56. brigade (ljubljanske) general-major gosp. Liborij Frank je menjal svoje službeno mesto z zapovednikom 12 brigade general-majorjem gosp. Ferdinandom pl. De Somainom. — Štabni zdravnik gosp. dr. Fran Košmelj v Zadru je imenovan šef-zdravnikom 6. divizije. — Major pešpolka št. 17 gosp. Elija Kukić je imenovan podpolkovnikom pri pešpolku št. 16. — Stotnik v Ljubljani gosp. Danijel Bastaja je imenovan majorjem. — Premeščena sta sodna pristava gg. Jos. Roth iz Krškega v Brežice in Anton Bulovec z Brda v Ljubljano. Sodnimi pristavi so imenovani avskultantje gg. Oskar Dev za Brdo, dr. Gregor Krek za Ljubljano in dr. Fr. Pompe za Krško. Kranjski deželni zbor je v tajni seji sklenil ugoditi prošnji deželnega blagajnika gosp Dragotina Žagarja za umirovljenje in priznavajoč popolnoma njegovo več kakor štiridesetletno, zvesto, neutrudno in odlično službovanje, mu določil pokojnino III. plačilnega razreda 3 vrste v znesku 3600 K. Naj bi vrli rodoljub dolgo in veselo užival počitek po tako dolgoletnem zaslužnem delovanju! — Učitelja gg. Štef. Primožic in Jos. Armič v Ljubljani sta te dni napravila sposobnostni izpit za poučevanje gluhonemih otrok. — Sodni pristav v Logatcu gosp. dr. Stefan Kraut je imenovan okrajnim sodnikom istotam. — Gosp. Ivan Šket, pravni praktikant pri celjskem okrožnem sodišču, je imenovan avskultantom. — Gosp Karol pl. Stral je imenovan za svoje zasluge, katere si je pridobil za vodovod v Stari Loki, častnim občanom starološkim.

— **Učiteljske premembe.** Stalno nameščene so bile na sedanjih svojih mestih učiteljice gospodične Ana Lampret v Trati, Marija Antončič na Črnem vrhu in Marija Praprotnik v Zg. Krki. Nadučitelj v Idriji gosp. Leopold Punčuh je premeščen na Vrhniko, učiteljica v Krškem Marija Bezlaj je premeščena na Vič, učitelj v Olševku gosp. Andrej Rape je imenovan nadučiteljem v Smledniku. učitelj v Mokronogu gosp. Edvard Bohinec pa je premeščen v Ribnico.

— **Srebrno poroko** praznoval je one dni gimnazijski ravnatelj in občinski svetovalec gospod Andrej Senekovič. Še na mnoga leta!

— **Zdravniško poslopje v Toplicah** se je te dni na slovesen način blagoslovilo in izročilo svojemu namenu.

— **Provokacija.** Z Notranjskega se nam piše: Sekundarni vlak Št Peter-Ljubljana je imel prošli teden svoj stroj okrašen s frankfurtsko zastavo, kar je na slovenskih tleh očitna provokacija. Razmere pri južni železnici so čimdalje lepše in čudimo se res, da dopušča vodstvo svojim služabnikom taka izzivanja.

— **Dekadenca na Gorenjskem.** Pri letošnjem novačenju v radovljiškem okraju bilo je potrjenih le 22·5 odstotkov mladeničev, ki so stopili v vojaško dobo. Kje so krepki Gorenjci? Svoj čas prihajali so iz tega okraja, imenoma iz Bohinja in Doline najčvrstejši korenjaki.

— **Iz Št. Jerneja** se nam poroča: Vsled nenormalnega vremena je v naši fari obolelo do sedaj nad 50 otrok šolarjev za nadušljivim kašljem. Zaporedoma umrli so že štirje otroci. Kašelj uboge otroke skoraj omami, da se kar na tla zgrudijo in postanejo kar črni v obrazu.

— **Zanimiva obravnava.** Vzklicno sodišče v Ljubljani se je te dni bavilo z principialno zanimivo zadevo. Okrajni komisar gosp. dr. Stadler pl. Wolfersgrün je pred kratkim s svojim avtomobilom na državni cesti srečal voz, s katerim so se peljale štiri osebe. Konj se je splašil in padel z vozom in z ljudmi vred v jarek. Vzklicno sodišče je izreklo,

da je vožnja z vsakovrstni motorji sploh dovoljena, gosp. dr. Stadler da je bolje storil, ker se ni ustavil nego kar naprej peljal, češ, če bi se bil ustavil, bi bil avtomobil še bolj ropotal in bi se bila lahko še večja nesreča zgodila.

— **Slovenska šola v Celju.** Krajni šolski svet slovenskih okoliških šol je kupil krasen prostor na severni strani celjskega mesta, pa vendar v mestu samem za stavbo slovenske okoliške šole.

— **Nabor v Trstu.** Menda ne le v Trstu, ampak tudi povsod drugod vlada razvada, da se fantje nekoliko napijó ter semtertje počenjajo tudi reči, katerih bi v normalnem stanju ne storili. Tako je bilo in bo drugod in tudi v Trstu. Da slovenski mladeniči na svojih tleh, čeprav so morda slučajno sedaj pokrite s tržaškim tlakom, prepevajo slovenske pesmi, to je povsem naravno A „Piccolo“ se zgraža nad veselimi slovenskimi fanti, ker so se predrznili peti slovenske pesmi na Korzu. Klicali so baje tudi nekake želje, ki ne morejo baš prijetno doneti za ušesa irredentarjev. Ne vemo, če je res. Toliko pa konstatira „Malček“, da je bilo vsled razgrajanja več fantov aretiranih in da so o tem tržaški meščani igrali krasno ulogo lovcev na človeško meso. Torej prav kakor v Celju, kjer so renegati pomagali loviti slovenske fante! Škandal! „Piccolo“ pa je skrajno nepreviden, da tako pridno povdarja slovensko narodnost novincev! Kje pa je po takem tisti „čisto italijanski značaj dežele“, ako o priliki nabora slovenski fantje razgrajajo po tržaških ulicah in se drznejo v „paradižu“ Signorije krožiti slovenske pesmi?

— **Medveda** so ustrelili lovci kneza Windischgraetza v Bistrici. Klatil se je že kakih 14 dni po kamniških gozdih, škode ni naredil. Pred 40. leti je bil ustreljen zadnji medved v teh krajih. Srečni lovci so Valentin Zlahnan, Andrej Uršič in drugi. Medved je precej velik in se je bržčas priklatil iz bosanskih gozdov.

— **V Ameriko** jo je hotel popihati neki Horvat iz Kola pri Črnomlju. Ker pa še ni imel leta za Ameriko, in ki bode moral popred tukaj služiti vojakom, so ga prijeli in poslali na Žabjek.

— **Ošpice.** Na Ostrožjem brdu v političnem okraju Postojna je šola radi ošpic za štirinajst dni zaprta.

— **Iz strahu pred kaznijo** je pobegnil z doma 10letni šolski učenec Karol Vojska. V šoli je dobil slabo spričevalo in se je bal, da bode doma vsled tega tepen. Kam je šel, se ne ve. Najbrže se klati kje po ljubljanski okolici. Na čelu in na zgornji ustnici ima zaceljeno rano.

— **Potres.** S Trebelnega pri Mokronogu se nam piše, da so čutili tam v nedeljo, 29. aprila, ob pol 7. uri zjutraj precej močan potresni sunek, katerega je spremljalo podzemsko grmenje. Sunek je prihajal od severo-zahoda.

— **Nezgoda na železnici.** Pri Hrastniku je trčil lokalni vlak, ki je vozil iz Ljubljane, s tovornim vlakom. Ilo je nekaj škode. Je-li bil tudi kak potnik ali uslužbenec poškodovan, še ni znano.

— **Brez cvenka** je prišel te dni zvečer v Ogorevčevo gostilno na Rimski cesti Jagrov hlapec in si dal dobro postreči. Ko je bilo čas plačati, pa je zastonj iskal po žepih, še enega „ficka“ ni privlekel na dan. To je bilo gostilničarju preveč in poslal je po policaja, katerega se je pa hlapec tako ustrašil, da je pozabill kako se piše in je povedal napačno ime.

— **Policaj z žilavko.** V Škofji Loki imajo policaja, ki si je oskrbel volovsko žilo in pretepa ž njo prav po notah tiste nesrečnike ali malopridneže, kateri pridejo v njegovo „špehkamro“. Mož mora imeti posebno veselje s svojo žilavko, kajti enkrat je bil že obsojen radi pretepanja. Zdaj ima drugič opraviti radi nje s sodnijo, toda obravnava v tej zadevi se je preložila.

— **Poskušen samomor.** Pretečene dni zvečer okoli pol 7. ure je skočil Jakob Pintar, posestnik v Studnu pri Selcah z mostiča za deželno bolnico v Ljubljanico. Voda ga je nesla najpopred po sredi, potem pa proti kraju in si je sam pomagal, da bi spet prišel na suho. Bil pa je že tako utrujen, da bi bil najbrže utonil, da mu nista prišla na pomoč dva moža.

— **Obsojen nesramnik.** Pri deželni sodniji v Ljubljani se je vršila 9. t. m. tajna obravnava proti oženjenemu delavcu Fr Pikuš-u, ker je pri njem stanujoče dijake zlorabil. Pikuš je bil obsojen na tri leta težke ječe, soobtoženi dijaki pa so bili oproščeni.

— **Obesil se je** prošli teden v Kosezah pri Trnovem gostilničar Josip Samsa baje iz rodbinskih razmer. Bil je pri zadnjih občinskih volitvah v Trnovem kandidat, a je propadel.

— **Le Moniteur des Nationalités** je naslov novemu časopisu, ki je začel izhajati v Parizu kot tednik. List, ki velja na leto 10 frankov, si je postavil nalogo, braniti posamične narodnosti vsega sveta in to na podstavi narodnostnega principa, po načelu, da ima vsak, tudi najmanjši narod, pravico do obstanka in do svobodnega razvoja.

— **Nevarnost časniških polemik.** Do kakega vrhunca zamore prikipeti jeza žurnalistov, kaže slučaj časnikarskega dvoboja na Ogerskem, ki se je pripetil te dni. Ondi sta se „sabljala“ novinarja od listov „Budapesti Naplo„ in „Magyar Szo“ ter se obadva precej dobro opraskala. Oba si nista storila druzega žalega, nego da sta se v svojih listih žalila in pikala, kolikor je koža nesla, seveda javnosti za zabavo. Toda bilo je že to dovolj, — kajti „javnost„ je čudna stvar. Nikomur ne more biti prijetno, ako se njega ime blati in smeši pred javnostjo z očitnim namenom, da se s tem „nasprotnika“ pobije k tlom in se ga stori „neškodljivega“. To boli huje, kakor mečeva ost in izziva na maščevanje ali kaznovanje.

— **Dvoboji.** V Kečkemetu na Ogerskem sta se v ondotni jahalnici dvobojevala stotnik grof Otton Bissingen in nadporočnik Ernest Bekačy. Oba sta služila pri polkovniii št. 13 in sta se nekaj sprla, zato dvoboj na pištole, v katerem je bil usmrčen stotnik grof Bissingen. Ali še ni zarujavelo to starodavno „moško“ delo. Tudi dva madjarska žurnalista sta se pomerila na sablje. Vechy je dobil sabljo čez obraz, da mu je ostalo znamenje od čela preko nosa do brade. Kozor pa je dobil s sabljo po glavi. Tako sta kvit.

— **Viljem Jahn umrl.** Bivši ravnatelj dunajske dvorne opere, Viljem Jahn, je umrl. Bolehal je več časa na pljučih, naposled se je pridružila še vodenica in srčna slabost. Od zadnjega ponedeljeka je bil v nezavesti, v tem stanju je fantaziral, da je še vedno dirigent dvorne opere in je tudi mahal z rokama, kakor da dirigira. Dne 21. m. m. pa je preminol; stekel si je dokaj slavno ime kot jeden najslavnejših opernih dirigentov.

— **Grof in grofinja Lonyay pri sv. Očetu.** Grofinja Lonyay prej nadvojvodinja Štefanija je peljala svojega mladega soproga k sv. Očetu Leonu XIII., da bi skupaj prosili njegovega blagoslova in pomoč v svrho, da jih pomiri z kraljevsko rodovino belgijsko, kateri se je Štefanija vsled svoje poroke z grofom Lonyayem zamerila in je oče nemara. zato ji je prepovedal nositi naslov kraljevske princezinje, Grofinja Lonyay je pred papežem pokleknila in mu poljubila roko. Papež je obljubil svoje posredovanje in novoporočence jako ljubeznivo sprejel in odslovil. Vatikanska straža je Štefaniji izkazala počast, kakor se izkaže članom kraljevskih rodovin.

— **Car Nikolaj v Moskvi.** Od leta 1849, ko je bil tudi car Nikolaj seveda I, v Moskvi, se še ni vršil dogodek, da bi bil posetil sveto Moskvo kak ruski car. V zgodovini ruskega naroda je to jako redek dogodek, s katerim v zvezi so bili često izvanredni pojavi ruske vnanje politike. Nekateri

krogi smatrajo tudi pohod carja Nikolaja III. v Moskvi kakor predigro velikega političnega dogodka svete Rusije in ga spravljajo v dotiko z možnim konfliktom z Anglijo. V prvo je resnično, da je car Nikolaj čutil srčno potrebo, pohiteti v naročje sijajne matuške Moskve, kjer se čuti domačega; ondi je obhajal praznik vstajenja Zveličarjevega po ruskem pravoslavnem običaju, poljubivši svoj narod v znamenje enakosti pred Bogom. Bila pa je tudi želja carice, da se seznani z dušo ruskega naroda, ki najpristniša v starodavni Moskvi. Ruski narod, kateremu je Moskva to, kar je kaloličanom Rim, začul je z zadoščenjem, da se carica podaja v Moskvo in se morda nekoliko potolaži glede dejstva, da car Nikolaj III. ni osrečen z — možkim potomstvom.

— **500 hiš zgorelo.** Iz Harkova na Ruskem javljajo, da se je ondi v nedeljo dne 22 m. m. v okraju Malinovska vnel požar, kateri je uničil 500 kmetskih hiš. Požar se je strahovito brzo širil, ker je pihal močan veter, zato se nij moglo z lepa ognja omejiti. Ljudstvo vsled tega mnogo trpi, ker je uničena tudi hrana in živali.

— **Velik škandal v spletskem gledališču.** Neka italijanska operna družba je dne 18. m. m. predstavljala v mestnem gledališču v Spletu Verdijevo opero „Ples v maskah". Tenorist svoje uloge ni znal ter je na nekaterih krajih pel mesto njega kapelnik, včasih pa je hotel peti, ko ni bil na vrsti in ga je morala prekinjati pevka. Enkrat ga je celo neka koristinja pocukala za rokav, naj molči. Primadona Luchini tudi ni znala uloge. Občinstvo je začelo sikati, ona pa je izjavila z odra, da jo je prisilil ravnatelj, naj poje, dasi se je branila. Nato je nastal velik krik. Občinstvo je žvižgalo, kričalo, ploskalo, vpilo: „Dosti! Proč!", nekateri pa, naj se opera nadaljaje. Prišel je na to na oder neki igralec ter vprašal, ali naj se opera nadaljuje ali ne. Občinstvo se je pričkalo med seboj, končno pa se je opera vendarle nadaljevala. Predstave pa so bile ustavljene.

— **Devet se jih je utopilo.** V Bremenu je šlo 13 delavcev v ladjico, ki more nesti le 8 oseb in je odrinilo po reki Weser. Ko so prispeli na sredo reke jih je struja zajela in ladjica se je napolnila z vodo ter utonila. Od trinajst oseb se jih je devet utopilo, ker so eden po drugem segali, pomoči pa ni bilo od nikogar.

— **Ljudsko sredstvo proti pijančevanju.** Turki so vkljub prepovedi piti vino, vendarle hudi vinopivci. Nekateri pa poznajo izvrstno sredstvo zoper pijančevanje. Nek hadžija pripoveduje to-le: „Jaz sem svoje sosede odvadil pijančevanja s tem, da sem o pomladi natočil v posodo trtnega soka, ter vsakemu primešal nekoliko v pijačo. Trtni sok nima nobenega okusa, zato pijanec ničesar ne čuti. Kmalu se mu pijača tako prignjusi, da opusti pijančevanje. — Morda poskusi kaka ženka na ta način ozdraviti svojega moža.

— **Nesreča na železnici.** Josip Šušmelj, delavec pri južni železnici v Trstu, je v svoji nepazljivosti ali mogoče, ker se je smatral dovolj vajenega bližini vlakov in strojev, je hodil na južnem kolodvoru po tračnicah koder je v onem času imel pripeljati brzovlak iz Italije. Nekateri so ga opozorili, naj se umakne iz nevarne poti, ali ni hotel slišati, meneč, da bode lahko skočil na stran ko se vlak približa. Res, ko je vlak prisopihal je Šušmelj odskočil ali ravno na robe, ker je zadel v tir na katerem je vlak dirjal; stroj ga je vrgel na tla in šel čez njega vkup z sedmimi vagoni. Nesrečnega Šušmelja so pobrali vsega razmesarjenega, odtrgalo mu je levo nogo, razbilo lobanjo in zgnječilo in razkosalo druge ude. Poklicali so nagloma zdravnika iz zdravniške postaje a ta je le smrt konstatiral, ker je Šušmelj v nekaj minutah bil mrtev. Stanoval je v Čedažu pri Barkovljah, star je bil okoli 40 let, doma iz Postojne. V Ljubljani ima mater slaboumno v ondotni bolnišnici.

— **Škandali v dunajskem gledališču.** V nemškem ljudskem gledališču na Dunaju se je pripetil že drugi škandal. Nedavno so igrali Gans-Ludassyjevo narodno igro „Zadnji gumb". Občinstvo je deloma sikalo, glasno zabavljalo ter se rogalo, deloma pa ploskalo in glasno hvalilo. Policisti so morali miriti razburjene duhove. V petek zvečer pa so igrali socijalno dramo „Rodbina Wawroch", katero je spisal realčni profesor Bronner. Tudi med to igro, zlasti pa v premorih so se vršili škandali. Igralci niso mogli igrati, vse je kričalo, ploskalo, sikalo in žvižgalo, profesor Bronner pa se je hodil prepadenega obraza priklanjat. Bil je velik škandal, kakoršni so na Dunaju izredni.

— **Skrivnostni cvetlični venec.** V Puzznoliju pri Noapolju se je pripetilo nedavno to-le: V neki hiši stanoval je neki udovec z svojo lepo hčerko Anino, nasproti njima pa sta stanovala dva mlada človeka, ki sta se še-le poročila. Nekega dne pride mlada Anina k sosedi vsa objokana in ji pripoveduje, da mora z očetom proč od Neapolja, kar jo zelo žalosti. V znak prijateljstva pa ji pokloni lepo geranijo, da jo ima za spomin. Prijateljica je cvetlico hvaležno sprejela in Anina je odpotovala. Čez nekaj časa pa je mlada žena presejala cvetlico in hotela vsaditi v posodo rožmarin. Toda kako se prestraši, ko zagleda v posodi med prstjo — truplo novorojenega otroka! Brž je naznanila vse policiji, ki je mlado grešnico kmalo zalotilo in zvedelo od nje, da je hotela na ta način skriti greh pred svetom.

3krat zamore vsaka srečka dobiti.

Zadnji teden.

Glavni dobitek

60.000 K, 15.000 K in 12.000 K.

v gotovini z 20% odbitka.

„Invalidendank" srečke à 1 krono.

I. srečkanje: 19. maja 1900.
II. srečkanje: 7. julija 1900.
III. srečkanje: 10. novembra 1900.

Priporoča **J. C. Mayer,** menjalnica v Ljubljani.

— 60.000 K, 15.000 K in 12.000 so glavni dobitki od „Invalidendank“ loterije, kateri bodo po odbitku 20 % v gotovini izplačani. Mi opozarjamo naše bralce, da bo I. srečkanje nepreklicno dne 19. maja 1900.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 11. maja 1900. Pšenica K 8.50 h, rž K 7.60 h, ječmen K 7.— h, oves K 6.— h, ajda K 9.50 h, proso K 7.— h, turščica K 6.80 h, leča K 12 — h, grah K —.— h, fižol K 11.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnik-ova tiskarna v Ljubljani.

10

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
»	3·10	» »	
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (14)

Loterijske srečke

V Lincu dne 5. maja t. l.: 78, 26, 49, 35, 30.
V Trstu dne 5. maja t. l.: 76, 15, 18, 56, 9
V Pragi dne 9. maja t. l.: 77, 78, 80, 89, 53.

Za bolne v želodcu!

Vsem tistim, kateri so se skozi prehlajenje ali preobilno jed, ali s težko prebavljivo, prevročo ali mrzlo jed ali neredno življenje, želodečno bolezen nakopali kakor: **želodečni katar, želodečni krč, želodečni bol, težko prebavanje ali želodečno zazližanje,** se jim tu dobro domače sredstvo priporoča, kateri izvrstni zdravilni učinek je vže mnogo let izkušenj. To je znano

prebavno in kričistilno sredstvo,

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je iz izborno zdravilnih zelišč z dobrim vinom pripravljeno ter vtrdi in poživi celi človeški prebavni organizem, brez da bi to kakšno čistilno sredstvo bilo. Zeliščno vino odstrani vsa motenja v krvi in čisti vse slabe snovi v krvi, ki bolezni provzročujejo, in deluje na prenovitev zdrave krvi.

Pri pravočasni rabljivosti tega zeliščnega vina, se vsaki želodečni bol kar v kali zatre. Zatorej bi se pred vsem drugim močnim in razjedljivim sredstvom. Ni le zdravju škodujejo, rabilo. Vsa znamenja kroničnega (zastarenega) želodečnega bola so: **glavobol, riganje, zgaga, napenjanje, slabosti z bljuvanjem,** katera vže po kratkem povživanju tega vina prenehajo.

Zabasanje in temu slabi nasledki, kot **tesnoba, kolika, srčno bitje, pomanjkanje spanja, naliv krvi v jetra, vranica** in **v črева**, se skozi to zeliščno vino hitro in na lahek način odpravi, ker vse slabi snovi iz želodča in črev odstrani.

Suhi bledi obraz, pomanjkanje krvi, slabost, so znamenja slabega prebavanja, slabe krvi in bolnlh jeter. Pri popolnem **slabem teku, razdražljive oslabelosti** in **slabem čutu,** kakor **vednem glavobolu** in **pomanjkanju spanja**, odmrjejo taki bolniki počasi pa gotovo. Zeliščno vino pa dá oslabelemu životu **novo moč.**

Zeliščno vino povzdigne tek, povspeši prebavljenje in reditev, ter preosnovi in pospeši in zboljšuje napravo krvi, poživi vzdražene živce in preskrbi bolniku nove moči in novo življenje Mnogobrojna priznanja in pohvalna pisma potrjujejo vse to.

Zeliščno vino se dobiva v steklenicah po **1 gld. 50 kr.** in **2 gld.** v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojini, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor v vseh lekarnah v Avstro-Ogerskem. Tudi razpošiljajo 3 ali več steklenic po izvirnih cenah na vse kraje Avstro-Ogerske.

Proti ponarejanju se svari!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nobeno tajno sredstvo, taisto obstoji iz: Malaga vino 450,0, vinsko žganje 100,0, glicerin 100,0, rudeče vino 240,0, jerebinkovi sok 150,0, češnov sok 320,0, mana 30,0, sladki janež, janež, helenska korenina, amerikanska krepostna korenina. svedrec, kalmus 10,0. Vse to je skupno.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**